

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

1
2024

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti

08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Elektron nashr. 788 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 7-fevralda ruxsat etildi.

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Milliy iqtisodiyotni rivojlantirishda investitsiyalarning roli va ahamiyati.....	10
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Zaynutdinova Umida Djalolovna	
Yashil iqtisodiyotga o'tishda konseptual, ilmiy, innovatsion yondashuvning zarurati	16
Gulnora Abdurahmonova	
O'zbekistonda "yashil" iqtisodiyotga o'tish muammolari va uni bartaraf etish yo'llari	22
S. R. Topildiyev	
Milliy strategik maqsadlar: ekologik va bojxona boshqaruvi mexanizmlarining maqbul kombinatsiyasi	28
Muratova Shohista Nimatullayevna	
Green Economy in Tourism in Uzbekistan.....	32
Alieva Makhbuba Toychievna	
Инновационные подходы в сельском туризме: "Зеленые маршруты"	36
Голышева Елена Вячеславовна	
Mamlakatimizda "yashil" iqtisodiyotni rivojlantirish strategiyasining ustuvor yo'nalishlari	42
Vaxabov Abduraxim Vasikovich, Nazarov Nazirjon Narzilloevich	
To'qimachilik sanoati korxonalarini barqaror rivojlantirish omillari.....	47
A.Yu. Mardanov	
Turizmni qayta jonlantirish strategiyasini ishlab chiqishda turizmni rejalashtirishning istiqbollari.....	52
A'zamov Saidakbarxon Avazxon o'g'li	
O'zbekistonda qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanishi asosida barqaror rivojlanishga erishish	57
Abdullayev Elyorbek Odiljon o'g'li	
Barcha tadbirkorlik subyektlariga teng raqobat sharoitini yaratishda soliq imtiyozlarining o'rni	62
Akbarov Akmalxon Akrom o'g'li	
Turistik hududlarning barqaror rivojlanishini baholash metodologiyasida integral baholash ko'rsatkichlarini aniqlashning nazariy jihatlar.....	66
Asraqulov Abduraxmon Sultonovich	
Iqtisodiy rivojlanishni ta'minlashda "yashil" iqtisodiyot va uning ayrim masalalari.....	70
Axunova Shoxistaxon Nomonjanovna, Sultonova Gulbaxor Shoxnazimovna	
Davlatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda qishloq xo'jaligi faoliyatining nazariy tamoyillari va o'ziga xos xususiyatlari.....	74
Bekmirzayev Mirzoxid Adashaliyevich	
Mintaqa iqtisodiyotida agrar soha samaradorligini oshirishning ahamiyati.....	78
Butanova Dilnoza Rustamovna	
Global krizislar va ularning turizm iqtisodiyotiga ta'siri.....	83
Hallakova Barnoxon bahodirjonovna	
Agroturizm faoliyati rivojlanishining xorijiy tajribalari va ularda faoliyatni rivojlantirish modellarining qo'llanilishi.....	95
Husanboyev Sadafbek Yorqinjon o'g'li	
Yashil iqtisodiyotni kreditlashda banklarning o'rni.....	101
Ibragimova Sevara Muxamedjan qizi	
Qurilish materiallari sanoati korxonalari samaradorligini baholash masalalari.....	104
Isayev Jakhongir Muzaffarovich	
Iqtisodiyotni islomiy moliya tamoyillari asosida moliyalashtirish amaliyotini joriy etish istiqbollari	110
Kasimov Baxtiyor Usmanovich	
Oziq-ovqat sanoatida tadbirkorlik faoliyatini tashkil etishning iqtisodiy mexanizmi.....	113
Mahamatova Maftuna	
Turizm xizmatlar bozorida raqobatbardoshlik ko'rsatkichlarini takomillashtirish imkoniyatlari.....	119
Nurfayziyeva Mohinur Zayniddinovna	

Islom moliyalashtirish xizmatlari asosida kichik va o'rta biznesni moliyalashtirish usullari.....	124
Said Po'latov Maxamedovich	
Using Innovative Technologies in Hotels as a Factor of Sustainable Development of Tourism Industry	128
Sayfutdinov Shuxratjon Sultonovich, Egamberdiyev Sirojiddin Sattor o'g'li	
Dorivor o'simliklar yetishtirishning dunyo mamlakatlari iqtisodiyotidagi o'rni va xalqaro bozor savdosida prognozlar.....	135
To'xtabayev Jamshid Sharofiddinovich, Maftuna Ermatova Arslonbek qizi	
O'zbekistonga turistlar tashrifini ko'paytirishda raqamli texnologiyalarning o'rni	142
Toshmurod Kulmanov	
Agrobiznesni moliyaviy quvvatlash va rivojlanish istiqbollari	147
Tursunova Dilnavo Islomovna	
Oziq-ovqat bozorini qandolat mahsulotlari bilan to'ldirishda marketing strategiyalaridan foydalanishni takomillashtirish.....	150
Azlarova Munira Muxammad-Amin qizi	
Yoshlar turizmini rivojlantirish holati va uni takomillashtirish yo'llari.....	159
Allayor Norboyev Ismoilovich	
Biologik aktivlarni baholashning uslubiy jihatlarini takomillashtirish.....	162
Boltayev Abror Sayitmuradovich	
Agrosanoat ishlab chiqarishida innovatsion jarayonlarni tadqiq qilishga uslubiy yondashuvlari.....	168
Dusmatov Begmuhammad Olimjonovich	
Suv resurslaridan samarali foydalanishda suv solig'ining ahamiyatini oshirish	174
Ikramov Nuriddin Kamolitdinovich	
Xizmat ko'rsatish sohasida innovatsiya va innovatsion faoliyat bilan bog'liq tushunchalarining nazariy masalalari	179
Mamayunus Qarshibayevich Pardayev, Temur Olimovich Mamayunusov	
Aglomeratsiya iqtisodiyoti – Agglomeratsiya iqtisodiyoti – hududiy rivojlanishni harakatlantiruvchi omili sifatida	185
Raximbayev Akmal Azatboyevich	
Korxonalarini boshqarish samaradorligini oshirishda innovatsion yondashuvlardan foydalanish mexanizmlari	190
Saipnazarov Sherbek Shaylavbekovich	
Globalashuv sharoitida turizm sohasida innovatsion faoliyatni rivojlantirishni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmini takomillashtirish	195
Salimov Dilshodbek Davronovich	
To'qimachilik sanoat korxonalarida marketing strategiyasi.....	199
Tillyaxodjayev Azizxon Aloxonovich	
Oziq-ovqat sanoati korxonalari raqobatbardoshligini oshirish yo'llari	203
Nilufar Umarova	
O'zbekistonda transport xizmatlari ko'rsatilishi tahlili	207
Xasanov Sarvar Ulug'bek o'g'li	
Agrar sektorga jalb qilingan investitsiyalarning sohadagi intensiv iqtisodiy o'sishga ta'sirining tahlili	213
Yangiboyev Sirojiddin Jo'ramurodovich	
Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligiga a'zo davlatlarda auditning xalqaro standartlarini qo'llash xususiyatlari	220
Meliyev Isroil Ismoilovich	
Raqamli bank xizmatlarini yanada takomillashtirish: muammolar va yechimlar	227
Melikov Otabek Maxmadiminovich	
Innovatsion iqtisodiyotda inson kapitalining tutgan o'rni.....	232
Abdikarimov Islombek Ibragimovich	
Kimyo sanoati korxonalarini boshqarish modellariga oid zamonaviy tajribalar.....	237
Avulchayeva Feruza Djurakuziyevna	
Задачи предмета «русского языка» на современном этапе	243
Адилова Солияхон	

Tijorat tashkilotlarining investitsiya faoliyati	247
Farhod Mahmudovich Tirkashyev, Asomiddinov Husan Asomiddin o'g'li	
Korrelyatsion-regression tahlil orqali turizm xizmatlari samaradorligini oshirish mexanizmlari.....	252
Gapparov Azim Qayumovich	
O'zbekistonda monetizatsiya darajasi va uni makroiqtisodiy ko'rsatkichlarga ta'siri.....	258
Isayev Atabek Djurabayevich	
Prospects for the Development of Bond Circulation in the Capital Market.....	266
Jurabek Sobirov	
Ta'lim xizmatlari bozorida oliy ta'lim muassasalarining rivojlanish holati tahlili.....	270
Kuldashev Sherzod Alimardonovich	
Iqtisodiyotga investitsiyalarni jalb qilish va ularning barqaror iqtisodiy o'sishdagi roli	276
Mamadiyeva Dilrom Ravshon qizi	
Surxondaryo viloyatlarning marketing salohiyatini shakllantirish holati tahlili	280
Mamadjanova Tuyg'unoy Axmadjanovna	
Improving Internal Control System	287
Mexmonaliyev Ulug'bek Erkinjon o'g'li	
Oliy ta'lim xizmatlarini targ'ib qilishda OTMLar veb-saytlari samaradorligini oshirish.....	291
Musayev Bekjon Shukurillayevich	
Korxonaning narx-navo tizimi va narx siyosatini tahlil qilish	298
Musayeva Shoira Azimovna, Usmonova Dilfuza Ilhkomovna	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida tibbiyot sohasini moliyalashtirish istiqbollari.....	302
Muxammadiyev Ramz Zoirjon o'g'li	
Xizmatlar ko'rsatish subyektlarida biznes-modellarining raqamli transformatsiyalashuv konsepsiyalari.....	306
N. B. Yahyoxonov	
Mikromoliyaviy xizmatlar ko'rsatuvchi kredit tashkilotlarining samaradorligiga ta'sir etuvchi omillarning ekonometrik tahlili.....	311
Nazarova Muslima Nazarovna	
Sanoat korxonalarida aylanma mablag'lardan foydalanishning ilmiy-amaliy jihatlarini	317
Nurmatov Mirzaakbar Mirzaaliyevich	
Biznesni yuritishda korxonalararo integratsion jarayonlarni rivojlantirish masalalari.....	322
Olimova Nodira Xamrakulovna	
O'zbekistonda turizmni rivojlantirishning moliyaviy mexanizmlari: tahlil va istiqbollar	329
Oppoqxonov Nurmuhammadxon Po'latxon o'g'li	
O'zbekistonda davlat korxonalari transformatsiyasini jadallashtirish yo'nalishlari.....	333
Qahhorov Azizjon Ahror o'g'li	
Aholining turmush darajasini oshirish sharoitida mehnat bozori transformatsiyasining dinamikasi	338
Rahimboyev Muxtorbek Ikrom o'g'li	
Tijorat banklarida iqtisodiy-matematik modellashtirish samaradorligini yanada oshirish usullari.....	341
Raxmanov Mexridin Sindarovich	
Aholi moliyaviy savodxonligiga investitsiya kiritishning ahamiyati.....	345
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
Makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda valyuta siyosatini samarali tashkil etish.....	350
Samandarov Zuxriddin Raup o'g'li	
Sharq va G'arb tamaddunida gender qarashlar	355
Samandarova Gulxayo Abduraim qizi	
Imkoniyati cheklanganlarga to'siqsiz turizm xizmatlarini tashkil etish istiqbollari	359
Tilovmurodov Dostonbek Furqat o'g'li	
To'qimachilik korxonalarining inqirozga qarshi boshqaruvida davlat tomonidan tartibga solishning ahamiyati	363
Todjimamatova Mashxura Erkinovna	
Mintaqalarning ekologik-iqtisodiy xususiyatlari va ularning barqaror rivojlanish bilan bog'liqligi	367
Toshboyev Muzaffar Muxtorovich	

Перспективы развития сферы услуг в Узбекистане.....	373
Tsoy Marina Petrovna, Li Marina Rudolfova, Romashkin Roman Anatolyevich	
Opportunities for Bicycle Tourism in Zomin, Bulungur and Bakhmal Districts.....	379
Urozaliev Elyor Shuxrat ogli, Xujamov Bobur bahodir ogli, Saydullayev Abbosjon Murodovich	
Pul-kredit siyosati va moliyaviy inqiroz: uslubiyot va saboqlar	384
Xakimov Dilshodjon Rahmonaliyevich	
Korxonalarda barqaror rivojlanishni tatbiq etish istiqbollari.....	391
Xidirova Marg'uba Rustamovna, Jumayeva Guzal Sherxon qizi	
Telekommunikatsiya korxonalari faoliyati samaradorligini oshirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish.....	396
Xusanov Ulugbek Nishanovich	
Milliy iqtisodiyotning raqamli transformatsiyasini kengaytirish imkoniyatlari.....	402
Xuseynova Feruzabonu Mamadaliyevna	
O'zbekiston iqtisodiyotida raqamli texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlari.....	405
Yo'ldosheva Dilnoza G'ayrat qizi	
Необходимость соблюдения этических норм в профессиональной деятельности бухгалтеров	408
Абдуллаханова Гулбахор Саттаровна	
Mintaqalarda kichik innovatsion korxonalarni rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari.....	412
Abdulkakimov Zuxrali Tursunaliyevich, Axmadjanov Ilyosbek Ilxomjon o'g'li	
Tadbirkorlik faoliyatini rivojlanishini nazariy masalalari.....	416
Abdulkakimov Zuxrali Tursunaliyevich, Abduraxmonov Sherali Sharifjonovich	
Пути повышения прозрачности бюджета Республики Узбекистан.....	420
Адашов Гайрат Рустамович	
Mamlakatning investitsiyaviy jozibadorligi va uning lizing munosabatlari rivojlanishi bilan bog'liqligi	424
Axmediyeva Aliya Toxtarovna	
Тенденции и факторы развития пищевой промышленности в Узбекистане	432
Б. А. Хакимов	
Роль платежных систем в функционировании электронной коммерции.....	438
Бабаева Гузаль Яшиновна	
"Sirdaryo" va "Sirdaryo-Farm" erkin iqtisodiy zonasidagi korxonalari erishgan yutuqlari, berilgan imtiyozlar va yaratilgan shart-sharoitlar to'g'risida	444
Davlayev G'olib Ashurovich	
Milliy iqtisodiyotga jalb qilingan investitsiyalarning tahlili	447
Djalilov Dostonbek Abduazizovich	
Ishlab chiqarish tafovutining Markaziy Bank monetar siyosati qarorlariga ta'siri.....	452
Duskobilov Umidjon Sharofiddinovich	
O'zbekistonda innovatsion jozibadorlik asosida oliy talim xizmatlarini rivojlantirish.....	457
Jonuzokov M. K.	
Aksiyadorlik jamiyatlarida korporativ boshqaruvni takomillashtirishda xorij tajribasidan foydalanish.....	461
Ismailov Allayor Rashidovich	
Особенности формирования ценовой стратегии на рынке плодоовощной продукции.....	465
Исроилов Абдурашид Абдурахманович	
Iqtisodiyotni globalashuvi sharoitida xo'jalik yurituvchi subyektlar barqarorligining nazariy metodologiyasini takomillashtirish	471
Kalandarova Nargiza Narimanovna	
Проблемы регулирования и защиты инвесторов в развитии электронной коммерции и пути их решения	475
Кенжебаева Гульфуза Рахматиллаевна	
Сущность, цели и задачи определения уровня финансовой устойчивости предприятия в современных условиях	478
Киличев А. А.	
Sug'urta tashkilotlari tomonidan taqdim etiladigan hisobotlarni xalqaro standartlarga muvofiq takomillashtirish	485
Kodirkulov Oybek Turdiboyevich	

Классификация институциональных факторов, определяющих предпринимательскую активность в Узбекистане.....	490
Курпаяниди Константин Иванович	
Ho'jalik yurituvchi subyektlarning kredit va qarz mablag'laridan foydalanish samaradorligi tahlilini takomillashtirish.....	497
Mahmudova Go'zal Samadjon qizi	
Muqimiy ijodiDA milliy uyg'onish va iqtisodiy, falsafiy qarashlar	502
Muxlisa Muxitdinova	
Совершенствование управления портфелем залогов для обеспечения финансовой устойчивости: инсайты и рекомендации для Узбекистана	505
Наимов Шахрух	
Определение специфических особенностей и факторов влияющие на процесс внедрения международных требований и стандартов в коммерческих банков Республики Узбекистан.....	509
Хайдаров Зохири Шаривович, Каражанова Гулноза Толлиевна, Хайдари Фидои Зохири Зода	
Inson kapitalida mujassam bo'lgan fazilatlar, ularning jamiyat rivojlanishidagi o'rni va roli	514
Mamayunus Qarshibayevich Pardayev, Sevara Abdinazarovna Babanazarova, Mexrangiz Olimovna Mamayunusova	
Развитие рыночных отношений и усиление их влияния на рост объёмных и качественных показателей культурного туризма.....	521
Пулатова Сурайё Юлдашевна	
Основные направления цифровой трансформации в банковском секторе.....	525
Рахимова Гавхар Ойбековна	
O'zbekistonda ayollarni tadbirkorlik faoliyatini moliyalashtirishda bank kreditlarining roli	530
Saidova Subhinigor Azizovna	
Xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirish asosida kambag'allikni qisqartirishning innovatsion yo'llari	535
Sultonov Shodiyor Abduhalilovich, Nazarov Asqar Anvar o'g'li	
Yuridik shaxslar mol-mulkiga soliq solishning o'ziga xos xususiyatlari	541
Umirov Xurshid Islomovich	
Korxonalar va tashkilotlarni modernizatsiya qilish jarayonlari.....	545
Fayziyeva Dilafuz Shuxratovna	
"Авеста" – исторический источник экономической мысли в Древней Средней Азии	549
Хакимов Назар Хакимович, Садиков Анвар Каримович	
Приоритетные направления развития теории формирования финансовой политики предприятия	555
Хамдамов С. Ф.	
Innovatsion rivojlanish sharoitida inson resurslarini strategik boshqarish.....	562
Xasanova Nafisa Shavkatovna	
Mehnat bozorida mehnat resurslaridan samarali foydalanishda yoshlar bandligini takomillashtirish.....	566
Xuvaydullayeva Iroda Xusniddin qizi	
Sanoat korxonalari faoliyati samaradorligi va raqobatbardoshligini baholashga doir uslubiy yondashuvlar.....	572
Yuldasheva Nilufar Abduvaxidovna	
Amir Temur davrida hunarmandchilik siyosatining o'ziga xos iqtisodiy xususiyatlari	578
Zikrillayev Jaxongir Sarvar o'g'li, ilmiy rahbar: Nasimov Baxtiyor Vasiyevich	
Infratuzilma obyektlari rivojlanishining turizm sohasidagi o'rni.....	583
Toyrova Amina Baxtisher qizi	
Korxonalarda moliyaviy investitsion portfelni jalb qilish va rag'batlantirishning zamonaviy shakl va usullari tahlili	588
Haydarov Humoyun Begmurod o'g'li	
Kichik biznes korxonalari raqobatbardoshligini tadqiq etishga konseptual yondashuvlar	592
K. Q. Tajibayev	
Бухгалтерский учет дебиторской и кредиторской задолженности в современной экономике	599
Камолова Феруза Кахрамоновна	

O'zbekistonda mehmonxona sohasidagi mahalliy boshqaruv tizimini takomillashtirish yo'llari.....	603
Mirzayeva Lola Shavkatovna	
Turizmni rivojlantirishda "yashi" marketingni o'rni.....	607
Normurodova Zebo Eshmaxmatovna	
Inson kapitalini boshqarishning xorij tajribasi.....	612
Ruzmetova Gulira'no Atabekovna	
Agrasanoat majmuasida oziq-ovqat mahsulotlarini yetishirish va qayta ishlashda klasterlarini rivojlantirishning xalqaro tajribalari.....	620
Salixov Sherzod Abduxakimovich	
Mamlakatimizda mehnat bozorida ayollarning iqtisodiy faolligini oshirish	625
Xusanova Gulsum Baxtiyorovna	
Budjetdan tashqari mablag'lar hisobi va nazoratini takomillashtirish	628
Ostonokulov Azamat Abduraimovich, Alimardonov Asrorjon Alimardonovich	
Xizmat ko'rsatish sohasida investitsion jarayonlar rivojlanishining xorij tajribasi	635
Miyassarov Davron Abdurashid o'g'li	
Xizmat ko'rsatish va servis sohasida mehnat resurslaridan foydalanish samaradorligini baholash ko'rsatkichlari.....	640
Muhammadamin Erdon o'gli Erdonov	
Инновационные направления развития сферы услуг как фактор экономического роста.....	644
Насиров Дилшод Фархадович	
Влияние прямых иностранных инвестиций (пии) на экономику Узбекистана	654
Юлдашев Нодирбек Сайдибурханович	
Qulay investitsiya muhiti – xorijiy investitsiyalar oqimini oshirishning asosiy omilidir.....	659
Hoshimov Jahongir Ravshanbek o'g'li	
Biznesni loyihaviy moliyalashtirish va uning asosiy yo'nalishlari.....	664
Razzakov Jasur Xamraboyevich	
Inflation and Unemployment: Evidence from Uzbekistan	670
Mahmudov Nosir, Nabiyeva Nargizaxon Nuriddin qizi	
Milliy mahsulotlarni jahon bozoriga olib chiqishda marketing strategiyalaridan foydalanish	677
Meliqulov Abduhalil Norinovich	
O'zbekistonda kichik sanoat zonalarini tashkil etish va rivojlantirishda xorij tajribalaridan foydalanishning ustuvor yo'nalishlari	683
Ortiqov Avazbek Bahrom o'g'li	
Rene Dekart va Blez Paskal ta'limotlarida ratsional g'oyalar komparativistikasi.....	689
Ruzmatova Gulnoz Miraxrarovna	
Sanoat korxonalarining barqaror rivojlanishining nazariy-uslubiy asoslari.....	694
Samijonov Musobek G'ayratjon o'g'li	
The Importance of the World Trade Organisation (WTO) and Uzbekistan's Efforts to Join It.....	699
Urozaliev Elyor, Khoshimova Sevara	
Jismoniy tarbiya va sport muassasalarini moliyalashtirishdagi mavjud muammolar.....	705
Abduqaxorov Ulug'bek Abdug'aniyevich	
Yangi O'zbekistonda turizmning drayver sifatida barqaror rivojlanish yo'nalishlari	709
Tuxliyev Iskandar Suyunovich	
Mahalliy soliqlar va yig'implarning iqtisodiy mohiyati hamda ularni undirishning xususiyatlari	713
Tuychiyev Kamoliddin	
Tijorat banklari raqobatbardoshligini oshirishda xorijiy mamlakatlarning ilg'or tajribalari va ulardan foydalanish yo'llari	717
Yadgarov Nodir Ravshanovich	
Organik qishloq xo'jaligiga o'tish bosqichlarining tashkiliy jihatlar va iqtisodiy asoslari.....	723
Amirqulov Shuxrat Olimovich	
Davlat xaridlari jarayonida e'tiborsiz ijrochilarni imkoniyatini cheklash masalalari	727
G'ofurov Temur Baxrom o'g'li	

O'zbekiston iqtisodiyotida investitsion loyihalarni faol tashkil etish istiqbollari	730
Utkurov Kozimjon Dilmurod o'g'li	
Iqtisodiy o'sishni ta'minlashda transport tadbirkorligi faoliyatini rivojlanish imkoniyatlari	733
M. Masharipova, I. Ruzmetova, D. Kuramboyeva	
Sug'urta faoliyatini takomillashtirishda andarrayting xizmatining o'rni	737
Qarshiyev Daniyar Eshpulatovich	
O'zbekistonda eksportni sug'urtalash mexanizmlarini yanada kengaytirish yo'nalishlari	741
Qarshiyev Keldiyor Eshpulatovich	
Kambag'allikni qisqartirishda aholini tadbirkorlikka yo'naltirish	745
Rajabboyev Muzaffar Erkaboyevich	
Yoqilg'i-energetika korxonalarining moliyaviy barqarorligining ilmiy nazariy asoslari	749
Xusanov Qaxramon Nishonovich	
Оценка результатов реформы бухгалтерского учета в Республике	753
Киличева Фарида Бешимовна, Ирмухамедова Муслима Дилшодовна	
Эффективность программ соответствия в различных компаниях	757
Ахмедов Бехзод Ахмедович	
Элементы системы внутреннего контроля в выбранном финансовом институте	762
Хасанов Кахрамон Ахмаджанович	
Authentic Leadership Unleashed: A Comparative Analysis of Leadership Styles	767
Esanova Shohida Utkirovna	
Investitsion loyihalarni moliyalashtirishdagi moliyaviy risklarni boshqarishning ilg'or xorij tajribalari	774
Madiyarov Sanjar Gulyamovich	
Paxta-to'qimachilik klasterlarida xarajatlar hisobining uslubiy masalalari takomillashtirish	781
Toshpo'latov Azizbek Shermuxamadovich, Umaraliyev Isomidin Ismonjon o'g'li	

SUG'URTA FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHDA ANDERRAYTING XIZMATINING O'RNI

Qarshiyev Daniyar Eshpulatovich

Iqtisodiyot fanlari falsafa doktori (PhD), ISFT Instituti katta o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada O'zbekistonda va rivojlangan mamlakatlarda sug'urta anderraytingini sug'urta faoliyatidagi o'rni tahlil qilingan. Sug'urtada anderrayting xizmatini o'rni va uni takomillashtirish zarurligi asoslangan. Sug'urta kompaniyalarini moliyaviy barqarorlik omillari ichida sug'urta anderrayting xizmatini muhimligi o'rganilgan.

Kalit so'zlar: sug'urta faoliyati, sug'urta kompaniyasi, sug'urta anderraytingi, sug'urtada anderrayting funksiyalari, anderrayter vazifalari, anderrayter huquqi.

Abstract: This article analyzes the role of underwriting in the insurance activities of Uzbekistan and developed countries. The role of underwriting services in insurance and the need for its improvement are substantiated. Among the factors of financial stability of insurance companies, the importance of insurance underwriting services has been studied.

Key words: insurance activity, insurance company, insurance underwriting, underwriting functions in insurance, responsibilities of the underwriter, rights of the underwriter.

Аннотация: В данной статье анализируется роль андеррайтинга в страховой деятельности Узбекистана и развитых стран. Обоснована роль андеррайтинговой услуги в страховании и необходимость ее совершенствования. Среди факторов финансовой устойчивости страховых компаний изучено значение страховой андеррайтинговой услуги.

Ключевые слова: страховая деятельность, страховая компания, страховое андеррайтинг, андеррайтинговые функции в страховании, обязанности андеррайтера, права андеррайтера.

KIRISH

Mamlakat iqtisodiyotini rivojlanishida sug'urta sohasining ahamiyati muhim o'rin tutadi. Sug'urta faoliyatini rivojlanishi sababli jismoniy va yuridik shaxslar turli xavf-xatarlar ortidan keladigan zararlardan qisman yoki to'liq himoyalaniishi orqali ularning farovonlik darajasi oshadi. Sug'urta sohasini rivojlanishida ko'pgina xizmatlarni ham takomillashtirish zaruriyati mavjud. Sug'urta faoliyatini amalga oshirishda risklar bilan mukammal ishlash ya'ni ularni boshqarish bilan bog'liq xizmatni o'rni mavjud bo'lib dunyo amaliyotida ushbu xizmat sug'urta anderrayting xizmati deb ataladi. Sug'urta anderrayterlari sug'urtaga qabul qilinayotgan javobgarlikni sug'urta tashkilotini aktivlariga mosligini tahlil qiluvchi va riskni sug'urtaga qabul qiluvchi professional mutaxassislar hisoblanadi. Rivojlangan mamlakatlar tajribasiga e'tibor qaratsak ularda sug'urta sohasi mamlakat iqtisodiyoti uchun salmoqli hissa qo'shmoqda. AQSH Yaponiya va Germaniya kabi mamlakatlarda sug'urta sohasi takomillashuvida anderrayting xizmatining o'rni beqiyos. U mamlakatlarda sug'urta anderrayterlari zamonaviy axborot texnologiyalarini hamda sun'iy intellektni qo'llagan holda jozibador sug'urta xizmatlarini shakllantirib yirik miqdordagi sug'urta mukofotlarini yig'ish imkoniyatiga ega bo'lmoqda. Ayniqsa Xitoyda mamlakat iqtisodiyotining rivojlanishi va xalqining moddiy ahvolidan yaxshilanishida hamda aholining daromadlarini oshishida sug'urta anderrayterlarining ijobiy ta'siri keng.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

Sug'urta sohasida anderrayting xizmatini tashkil etish va uning mohiyatini kengaytirish, sug'urta anderrayterlari uchun belgilangan meyorlarni belgilash, sug'urtada anderrayting siyosatini amalga oshirish, anderrayting strategiyasi kabi muammolarni nazariy va amaliy jarayonlarni o'rganish bo'yicha K.G.Voliy, S.A.Osenko, O.N.Kozlov, V.V.Shaxov, S.L.Yefimov, A.Siganov, N.S.Yaroshenko va boshqalar tomonidan ilmiy tadqiqotlar olib borilgan bo'lib biz bu boradagi ilmiy ishlarni tahlil qildik.

TAHLIL VA NATIJALAR

Sug'urta faoliyati sug'urtalanuvchi va sug'urtalovchi o'rtasidagi oldi sotdi jarayonida hosil bo'ladigan munosabatlar majmuidir. Dastlabki sug'urta bozorida ishtirokchilar zamonaviy sug'urta bozoriga nisbatan kam bo'lgan. Zamonning shiddat bilan rivojlanishi oqibatida insoniyat taraqqiyotiga mos holda sug'urta sohasi ham rivojlanib bormoqda. Zamonaviy sug'urta bozori va o'tgan davrlardagi sug'urta bozori o'rtasida anchagina tafovut mavjud. Zamonaviy sug'urta bozori ishtirokchilari va ularning vazifalari jamiyatdagi global murakkab xavf-xatarlarga moslashgan holatda kengayib bormoqda. Sug'urta bozori pul munosabatlarini o'zida aks ettiradi. Sug'urta bozorida talab insoniyat yashash tarzini rivojiga moslashadi. Bundan yuz yil oldingi sug'urta mahsulotlari bilan hozirgi sug'urta mahsulotlari o'rtasida kattagina farq mavjud bo'lib kishilik jamiyati taraqqiy topgan sari xavf-xatarlarning turi ham ko'paymoqda ham murakkablashmoqda. Ushbu xavf-xatarlarga to'g'ri baxo berish va ularni to'g'ri boshqarish sug'urta andarrayterlaridan katta bilim va mahoratni talab qiladi.

Sug'urta sohasida andarrayting xizmatini tashkil etilishiga dastlabki xarakat asosan Yevropa mamlakatlarida 17-18 asrlardan boshlanadi. Angliya poytaxti Londonda 1680-yili Yedvard Lloyd ismli shaxs "Lloyd kofe uyi" "Lloyd's Coffee House" ni tashkil etadi, o'sha vaqtlarda bunaqa qahvaxonalarda mulkdorlar, savdogarlar, kema egalari hamda turli xil insonlar yig'ilishib asosiy yangilik va muammolarni tahlil qilishgan, ayniqsa intellektual munozaralarni o'tkazishgan. Yedvard Lloyd o'z qahvaxonasida faoliyat olib borish bilan birgalikda, Angliyalik tadbirkorlarni mulkdorlarni savdogarlarni asosiy muammolaridan biri bo'lgan turli xavf xatarlar ortidan ularga kelayotgan mulkiy yo'qotishlarni oldini olish bo'yicha himoyalash mexanizmini yaratish bo'yicha xulosaga ega bo'la boshlaydi. 1691-yilga kelib Yedvard Lloydning "Lloyd's Coffee House" qahvaxonasi eng so'nggi yuk tashish yangiliklarini taraqqatish hamda dengiz xizmati bo'yicha aukcion narxlarini e'lon qiluvchi markaz sifatida mashxur bo'ladi. Aynan o'sha davrda banklar yuk tashish bo'yicha mavjud xatarlarni ortidan keladigan mulkiy yo'qotishlarni o'z zimmalariga olish evaziga yuk egalardan mukofot olish amaliyotini tashkil eta boshlashadi. Sug'urtaga qabul qilinayotgan xavf-xatar to'g'risidagi kompleks ma'lumotlardan xulosa chiqarib sug'urta tashkilotining aktivlariga mos keluvchi xavf-xatarlarni sug'urtaga qabul qilish bo'yicha qaror chiqarish sug'urta andarrayting tizimining bosh vazifasi hisoblanadi.

Yedvard Lloydning "Lloyd's Coffee House" qahvaxonasi zamonaviy sug'urta xizmatini tashkil etilgan joy sifatida mashxurlashgan. Bankirlar tashilishi kerak bo'lgan yuk va uning etib borishi lozim bo'lgan manzili hamda ushbu yukni tashuvchi kema va ushbu vaqtdagi ob-havo haqidagi ma'lumotlar haqidagi e'lon taxtasiga xatarlar bo'yicha javobgar ekanligini bildirib o'z nomini yozadilar. Ushbu amaliyot andarrayting xizmati deb nomlanadi. Dastlabki sug'urta andarraytingi – jismoniy shaxs yoki tashkilot ma'lum haq evaziga moliyaviy yo'qotishni qoplash majburiyatini oldigan jarayonni bildirgan. Vaqt o'tishi bilan davr talabidan kelib chiqib sug'urtada andarrayting xizmati tushunchasi sifatida sug'urta kompaniyasiga risklarni qabul qiluvchi professional mutaxassis faoliyati tushinila boshlandi.

Sug'urta faoliyatida andarrayting xizmati orqali xavf-xatar o'rganilib sug'urtaga qabul qilinadi. Ushbu jarayonni chuqur tahlillar va asosli xulosalarga tayangan holda amalga oshirish talab etiladi. Sug'urta kompaniyasi etarli darajada xavf-xatarni boshqarish amaliyotiga ega bo'lmasa moliyaviy barqarorligiga putur etishi mumkin. Sug'urta tashkilotidagi mavjud aktivlardan kelib chiqib shunga mos bo'lgan hajmdagi javobgarlikni sug'urtaga qabul qilish bo'yicha qarorni sug'urta andarrayterlari amalga oshirish kerak. Agarda aktivlarga nisbatan javobgarlik oshib ketsa yoki sug'urta klassifikatori bo'yicha sug'urta portfeli muvozanati shakllantirilmasa sug'urta tashkiloti bankrotlik holatiga tushishi mumkin.

Zamonaviy sug'urta faoliyatida sug'urta andarrayterlari sug'urtaga qabul qilinayotgan xavf-xatarni baholash va uning barcha jixatlarini ilmiy amaliy yondashuv orqali ko'rib chiqish hamda xavf-xatarni qabul qilish bo'yicha qaror qabul qiladi. Sug'urta andarrayterlari hayot sug'urtasi tarmog'idagi va umumiy sug'urta tarmog'idagi barcha sug'urta turlaridagi xavf-xatarlarni qabul qilishda ishtirok etadi. Sug'urta andarrayterlari tibbiy sug'urtaga xavf-xatarni qabul qilishda o'ziga xos tajribaga ega bo'lishlari shart. Shuningdek mulkiy va javobgarlik sug'urtalarida ham xavf-xatar bo'yicha mukammal amaliy bilimga va tajribaga ega bo'lishlari kerak. Sug'urta andarrayterlari sug'urtaning barcha tarmoqlarida sug'urta polisiga ehtiyoji mavjud bo'lgan potensial sug'urtalanuvchilarda yuzaga keladigan xavfni baholaydilar. Sug'urta andarrayterlarining asosiy maqsadi sug'urta shartnomasining sug'urtalovchi uchun foydali ekanligini aniqlashdan iborat. Sug'urta andarrayterlari sug'urtalanuvchiga tegishli bo'lgan sug'urta stavkasini aniqlaydi hamda sug'urtalanuvchiga franshiza qo'llash amaliyotini bajaradi.

Sug'urta andarrayterlari sug'urta risklari haqida keng bilimga ega bo'lgan, jismoniy va yuridik shaxslarga qanday sharoitlarda sug'urta qoplamasini taqdim etish to'g'risida qaror qabul qiluvchi professionalldir.

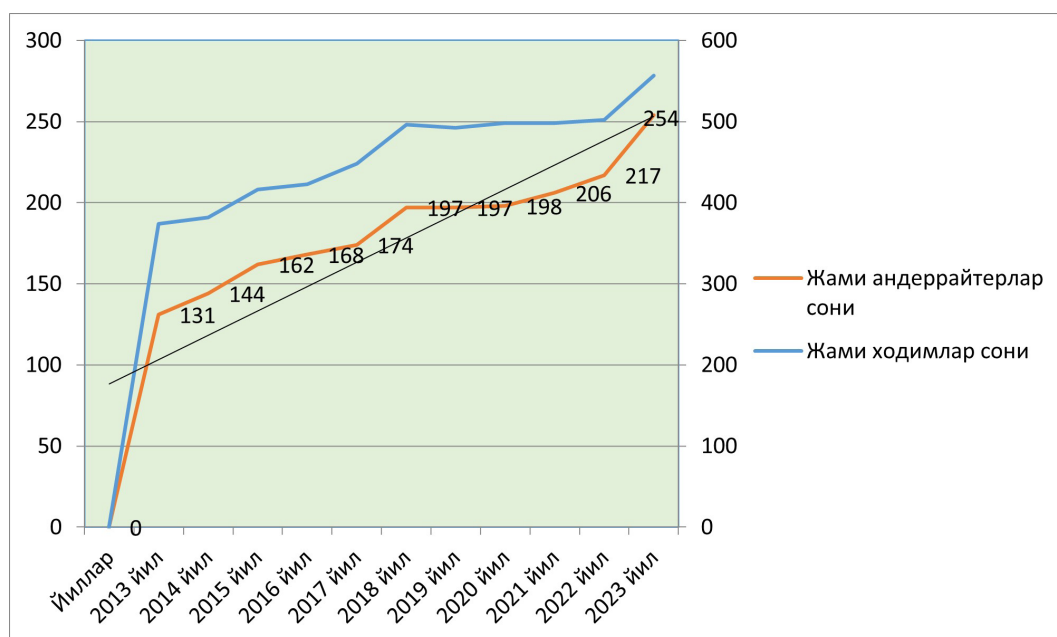
Sug'urtada andarraytingning asosiy funksiyalari quydagicha:

- Xavf-xatarni baholash funksiyasi.
- Sug'urta portfelini shakllantirish va muvozanatini saqlash funksiyasi.
- Sug'urta shartlarini aniqlashtirish funksiyasi.
- Sug'urta stavkalarini ma'qul shartlarda qabul qilish funksiyasi.

Sug'urta faoliyatida anderrayting xizmati orqali ya'ni anderrayter tomonidan sug'urtaga qabul qilinishi ko'zda tutilgan xavf-xatar kompleks baholanadi. Sug'urta xodisasi ro'y berganda mumkin bo'lgan eng katta zarar, zararning sodir bo'lish ehtimolligi, sodir bo'lishi mumkin bo'lgan zararni matematik kutilishi kabi omillar xavf-xatarni baxolashning muhim shartlari hisoblanadi. Anderrayting xizmati orqali xavf-xatar sodir bo'lishiga ta'sir qiluvchi omillar barcha sug'urta turlari bo'yicha belgilangan normalar doirasida sifatli va chuqur tahlil etilishi shart. Masalan mol-mulk sug'urtasida yong'in xavfsizligi tizimining sifati, qo'riqlash signallarini mavjudligi va sifatli ishlashi, javobgarlik sug'urtasida mutaxassislarni vrachlar, notariuslar, transport va avia transport boshqaruvchilarining tayyorgarlik darajasi va tajribasi ko'rsatkichlari o'rganilib xavf-xatar qabul qilinishida bu omillar hisobga olinadi. Sug'urtada anderrayting xizmati orqali xavf-xatar baxolanayotganda xavf-xatarning barcha parametrlari kompleks chuqur va sifatli o'rganilishi kerak. Sug'urtada anderrayting xizmatini sifati anderrayterning bilimi, tajribasi va ko'nikmalariga bevosita bog'liq hisoblanadi shuning uchun anderrayterlar sohalarga mos ravishda shakllantirilishi kerak.

O'zbekiston sug'urta bozorida faoliyat ko'rsatayotgan sug'urta tashkilotlari tomonidan sug'urta xizmatlarini tashkil etishda sug'urta anderrayting xizmatidan foydalanish amaliyoti yo'lga qo'yilgan. Sug'urta kompaniyalarida asosan 2016–2023-yillar oralig'ida sug'urta anderrayterlari faoliyatidan keng foydalanilmoqda. "O'zbekinvest" eksport-import aksiyadorlik jamiyati sug'urta kompaniyasi faoliyatida sug'urta anderrayterlari-ning tutgan o'ni yuqori hisoblanadi.

1-diagramma: O'zbekinvest AJ sug'urta kompaniyasida anderrayterlar soni¹

Diagramma ma'lumotlariga ko'ra "O'zbekinvest" eksport-import aksiyadorlik jamiyati sug'urta kompaniyasida sug'urta anderrayterlar soni so'nggi o'n yillikda qariyb bir barobarga oshgan ya'ni 2013-yilda jami sug'urta anderrayterlari soni 131 tani tashkil etib kompaniyadagi jami xodimlarning 35 foizini tashkil etgan. 2014 va 2015-yillarda sug'urta anderrayterlar soni 30 taga oshgan. 2022 va 2023-yillarda kompaniyadagi sug'urta anderrayterlari soni 254 tani tashkil etib jami xodimlar soniga nisbatan 46 foizni tashkil etgan. Sug'urta anderrayterlari soni kompaniyani boshqa xodimlariga nisbati oshayotganligi ushbu kompaniyada sanderrayting xizmatidan keng miqyosda samarali foydalanilayotganligidan dalolat beradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Sug'urta faoliyatida anderrayting xizmatining asosiy vazifalaridan biri daromadli sug'urta portfelini muvozanatli boshqarish hisoblanib, sug'urta portfeli sug'urta kompaniyasi tomonidan faoliyati doirasidagi sug'urta klasslari bo'yicha olingan umumiy javobgarlikdir. Sug'urta portfeli muvozanati deganda sug'urta kompaniyasi aktivlari va ustav jamg'armasi doirasida qabul qilingan javobgarlikni sug'urta xodisasi yuz berish ehtimolligidan kelib chiqib sug'urta klasslari bo'yicha uzuluksiz qabul qilish jarayonidir. Sug'urta anderrayteri qaysi sug'urta turi yoki klassi bo'yicha javobgarlikni kamaytirish yoki ko'paytirish haqidagi qarorni qabul qilishi hamda

¹ "O'zbekinvest" eksport-import aksiyadorlik jamiyati sug'urta kompaniyasi ma'lumotlari asosida tayyorlandi.

sug'urta vositachilariga beriladigan mukofotlarni belgilab berish orqali sug'urta tashkiloti faoliyatini amalga oshirilishiga xizmat qiluvchi subyekt hisoblanib uning qarori sug'urta tashkilotining moliyaviy barqarorligiga ta'sir etadi. O'rganishlar shuni ko'rsatadiki, O'zbekiston sug'urta bozorini takomillashtirishda sug'urta anderrayterlari sonini mumkin qadar oshirib borish zarur.

Xorijiy davlatlar tajribasidan kelib chiqsak sug'urta anderrayterlari faoliyatini huquqiy asosini kengaytirish hayot sug'urta tarmog'ida sug'urta anderrayterlari faoliyatini yanada oshirish orqali ushbu sug'urta tarmog'ini takomillashtirish zarur. Bugun dunyodagi yalpi yig'ilayotgan sug'urta mukofotlarini qariyb 12 foizini yig'ayotgan Xitoy sug'urta bozorida aynan sug'urta anderrayterlari faoliyati kengaymoqda. Xitoy sug'urta bozori asosan JST ga a'zo bo'lingan 2001-yildan so'ng tezroq rivojlana boshlaganligi hamda qisman transmilliy sug'urta kompaniyalarini ichki sug'urta bozoriga bosqichma - bosqich kirib kelishi bo'yicha imkoniyatlar yaratilganligi tajribasidan kelib chiqib O'zbekiston sug'urta bozoriga ham qisman transmilliy sug'urta kompaniyalarini kirib kelishiga imkoniyat yaratilishi milliy sug'urta kompaniyalarini ba'zi tomondan, ayniqsa sug'urtalanuvchilarni naflantirish bo'yicha tizimli faoliyatini kengayishiga sabab bo'ladi, shuningdek sug'urta anderrayterlari faoliyatiga sun'iy intellektdan foydalangan holda anderrayting xizmatlarini tashkil etish kerak.

Sug'urta kompaniyalarida anderraytingni eng katta vazifasi sug'urta xavf-xatarlarini baholashdan iborat bo'lishi bo'lishi kerak, ushbu vazifani anderrayter zimmasiga qonuniy yuklash va sug'urta hodisalarini chuqur tahlil qilish hamda ekspertizani xulosalarini hisobga olish zarur jarayon hisoblanadi. Agar anderrayterni xulosa qoniqtirmasa qaytadan ekspertiza belgilash huquqini berish kompaniyaga katta foyda keltiradi deb hisoblaymiz.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Statista [statista.com] – "Value of newly contracted annualized insurance premiums at insurance shops in Japan from fiscal year 2011 to 2018 with a forecast until 2020" / [https://www.statista.com/statistics/707052/japan-insurance-premiums-value/]
2. Qo'ldoshev Q.M. O'zbekistonda o'zaro sug'urtalashning metodologik asoslarini takomillashtirish. Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc) dissertatsiyasi avtoreferati. – T.: 2019. – 75 b.;
3. Обзор рынка страхования в России, КПМГ, 2019. URL:https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/ru/pdf/2019/07/ru-ru-insurance-survey2019.pdf
4. Ю. А. Сплетухов. Страховой рынок Китая: реалии, проблемы и перспективы //Страховое дело. – 2019. – № 1 (310). – С. 25-32.
5. Zhao Ran, Overview on Development Prospects of Chi-nese Insurance Industry in Terms of opening the financial industry, CITIC Securities, 2019.
6. Kihwan K. "The Korean Economy: Past Performance, Current Reforms and Future Prospects" // Korean Development Institute. 2015.
7. WTO Secretariat, "Trade Policy Review: Singapore", 2018 / URL: www.wto.org/english/ tratop_e/tp_r_e/tp_rep_e.htm#bycountry

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.